

Drago Martinović: MEDIJI I PROMOCIJA PARTICIPACIJE GRAĐANA U LOKALNOJ SAMOUPRAVI, Logotip d.o.o., Široki Brijeg (BiH), 2014., 232 str.

Knjiga „Mediji i promocija participacije građana u lokalnoj samoupravi je po svom sadržaju komunikološko-politološka multidisciplinarna studija. Za tisak je pripremljena nakon dorade doktorske disertacije odbranjene na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu.

Knjiga je struktuirana tako da sadrži dvije cjeline. U prvoj cjelini autor dr. sc. Drago Martinović izvodi teorijsku elaboraciju lokalne samouprave kao političkog prava građana da odlučuju o javnim poslovima u svojoj lokalnoj zajednici. Pri tome autor zasniva određenje lokalne samouprave na općoj teorijskoj ravni i prema Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi. Autor u teorijskom zasnivanju predmeta istraživanja razmatra ustavni i zakonsko-pravni okvir za sudjelovanje građana u procesu donošenja odluka u jedinici lokalne samouprave. Lokalna samouprava se javlja kao temelj svakog demokratskog društvenog sistema. Pravo građana da odlučuju o interesima i potrebama u svojoj lokalnoj zajednici utemeljeno je u Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi i Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima. Autor dr. sc. Drago Martinović izvodi analizu odredbi o pravu građana da sudjeluju u odlučivanju u entitetskim i kantonalnim ustavnim zakonima. Predmet analize je i Zakon o slobodi pristupa informacijama, statuti općina i gradova, strategije komuniciranja s javnostima i strategije partnerstava lokalne samouprave građana. Poseban segment teorijskog zasnivanja istraživačke studije odnosi se na participativnu demokraciju, političku kulturu i sudjelovanje građana u odlučivanju u tijelima jedinice lokalne samouprave. Vrlo je značajno da autor uspostavlja korelaciju između uloge medija u razvoju participativne demokratije i stupnja učešća građana u oblikovanju javnih politika u njihovim mjesnim zajednicama, općinama i gradovima. Još u XIX. stoljeću Džon Stjuart Mil, kao filozofsko-teorijski osnivač ideje i institucije predstavničke demokracije uviđa važnost građanske participacije u odlučivanju u javnim poslovima. Mogućnost stvarnog učešća, zapravo partici-

pacije građana u odlučivanju o javnim poslovima Džon Stjuart Mil vidi u lokalnoj samoupravi i upravi. Mil ide toliko smjelo da građane vidi kao nosioce mašte za ideje ekonomskog i socijalnog razvoja njihove lokalne zajednice. Razumljivo interes za što bolju kvalitetu življenja u lokalnoj zajednici pripada samim građanima. Oni u okviru izbornog procesa participiraju u izboru općinskih vijeća i općinskog načelnika kao nosioca izvršne funkcije u vršenju lokalne vlasti. U odnosima socijalne komunikacije u lokalnim zajednicama građani se identifikuju sa onim nosiocima lokalne vlasti koji imaju moralni integritet i građansku vrlinu da se bore za opće dobro, a to znači za zajedničke potrebe građana u svakodnevnom življenju u lokalnoj zajednici. Na ovoj teorijskoj osnovi Džon Stjuart Mil zagovara princip: obaviještenog i aktivnog građanstva. U ovoj Milovoj teorijskoj postavci sadržana su dva aspekta: obaviješteno, što znači, informirano građanstvo i aktivno građanstvo što predstavlja najšire učešće, zapravo, participaciju o odlučivanju o javnim poslovima u lokalnoj zajednici. Dr. sc. Drago Martinović pokazuje svoju istraživačku inventivnost time što izvodi empirijsko istraživanje na relevantnom uzorku u opštinama i gradovima Bosne i Hercegovine. Valjano izvedena sinteza empirijske spoznaje daje knjizi znanstvenu relevantnost i društvenu aktuelnost. Sinteza empirijskih činjenica prikupljenih u istraživanju i njihova interpretacija čini drugu cjelinu knjige. Ova cjelina koja obuhvata empirijsku spoznaju ima višestruki značaj za mjerenje stupnja participacije građana u upravljanju javnim poslovima unutar tijela lokalne samouprave u općinama i gradovima Bosne i Hercegovine. Istraživanjem su, unutar odabranog uzorka, obuhvaćene ove jedinice lokalne samouprave: Bihać, Goražde, Livno, Orašje, Široki Brijeg, Travnik, Tuzla, Zenica, Mostar, Sarajevo, Bijeljina, Prijedor i Bnaja Luka. Uzorkom je obuhvaćeno 650 građana odabranih metodom slučajnog stratificiranog uzorka i to iz 20% mjesnih zajednica u općinama i gradovima koji su istraživani. Istraživanje o informiranosti građana i njihovim stavovima provedeno je anketom. Anketiran je i po jedan službenik za odnose s javnostima iz 13 jedinica lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini. Vremenski, istraživanje je provedeno

od prosinca 2012. godine do ožujka 2013. godine. Istraživanje je bilo fokusirano na spoznaju stupnja i opsega informiranosti građana i pozivima putem medija za njihovo učešće u procesu donošenja odluka unutar tijela lokalne samouprave. Anketni upitnik je bio u formi zatvorenih pitanja. Prva važna odrednica spoznaje u provedenom istraživanju odnosi se na obaviještenost građana o oblicima sudjelovanja u procesu odlučivanja u mjesnim zajednicama, općinama i gradovima. U istraživanju se potvrdilo da je u prosjeku preko 60% građana upoznato sa oblicima sudjelovanja u procesu odlučivanja u jedinici lokalne samouprave. Oblici odlučivanja su: mjesni zbor građana; građanska inicijativa; referendum građana; prijedlozi putem nevladinih organizacija; participacija u izborima za općinsko vijeće i općinskog načelnika. Najveće poznavanje oblika sudjelovanja građani su imali za mjesni zbor građana i javnu raspravu o programskim aktima koje donosi općinsko vijeće: budžet, planovi ekonomskog razvoja i regulacioni planovi. Za mjesni zbor građana i javnu raspravu poznavanje je potvrdilo oko 80% građana. Građani se o mogućnosti odlučivanja najučestalije informiraju putem lokalne televizije, zatim putem web portala i službenih web stranica općina i gradova. U stalnom porastu je i broj korisnika interneta. Uz šire korištenje medija stvara se mogućnost novog modela komuniciranja građana i tijela lokalne samouprave i uprave. Ovdje dolazimo do važnog momenta naspram postavke Džona Stjuarta Mila da obaviješteno građanstvo ima osnovu i pretpostavke da bude i aktivno građanstvo. Ponajprije u odlučivanju o zajedničkim potrebama u lokalnoj zajednici. Empirijski uvid u stupanj participacije građana o odlučivanju o javnim poslovima u lokalnoj zajednici pokazao je da samo 12% građana sudjeluje u odlučivanju na mjesnom zboru građana. Radi se o niskom stupnju učešća građana u neposrednim oblicima odlučivanja. U pogledu uloge medija u poticanju učešća građana u neposrednom odlučivanju, dr. sc. Drago Martinović dolazi do uvida da ne postoji obostrana komunikacija između medija, lokalnih vlasti i građana. Provedeno istraživanje je potvrdilo spoznaju da lokalne radio stanice ispunjavaju svoju informativno servisnu funkciju. Istovremeno, istra-

živanje je pokazalo da radio stanice nisu dovoljno interaktivne kako bi se postiglo povećano učešće građana u kreiranju javnih politika. Vrlo je malo redovnih kontakt emisija o lokalnim temama u kojima bi, na jednoj strani, bili građani i mediji, a na drugoj nosioci javnih uloga: vijećnici i općinski načelnik. Uzeta u cjelini knjiga pod naslovom „Mediji i promocija participacije građana u lokalnoj samoupravi“ predstavlja zaokruženu komunikološko-politološku znanstvenu studiju. U knjizi je izložena teorijska osnova lokalne samouprave i uloga novih medija i stvaranju uslova i pretpostavki za participaciju građana u odlučivanju o javnim poslovima u jedinicama lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini. Izvedena sinteza empirijskog istraživanja omogućila je relevantnu znanstvenu spoznaju o dostignutom stupnju participacije građana u oblikovanju javnih politika na razini jedinica lokalne samouprave. Knjiga će biti od koristi za dalja istraživanja uloge medija i posebno novih medija u stvaranju pretpostavki za aktivno građanstvo u upravljanju javnim poslovima u lokalnim zajednicama. Knjiga će imati svoje mjesto u edukaciji studenata komunikologije i politologije, kao i djelatnika na poslovima odnosa s javnostima u općinama i gradovima. *Knjiga 'Mediji i promocija participacije građana u lokalnoj samoupravi' autora dr. sc. Drage Martinovića napisana je na 232 stranice, uz predgovor ima osam poglavlja, te literaturu i popis grafikona, tablica i fotografija. U pregledu korištene literature i drugih izvora navedena je 61 knjiga, 84 članka, rasprave, priopćenja sa savjetovanja, priručnika i brošure, 88 referenci razvrstanih u ostale izvore i preko dvije stotine Internet adresa.*

Primljeno: 2014 - 08 - 01

Prof. dr. sc. Mirko Pejanović

Fakultet političkih znanosti, Sveučilište u Sarajevu, Sarajevo, BiH

CVIČEK V DOLENJSKI DEŽELI TURIZMA / CVIČEK U DOLENJSKOJ ZEMLJI TURIZMA, Zveza društev vinogradnikov Dolenjske in Društvo vinogradnikov Kostanjevica na Krki, Kostanjevica na Krki, 2014., 306 str.